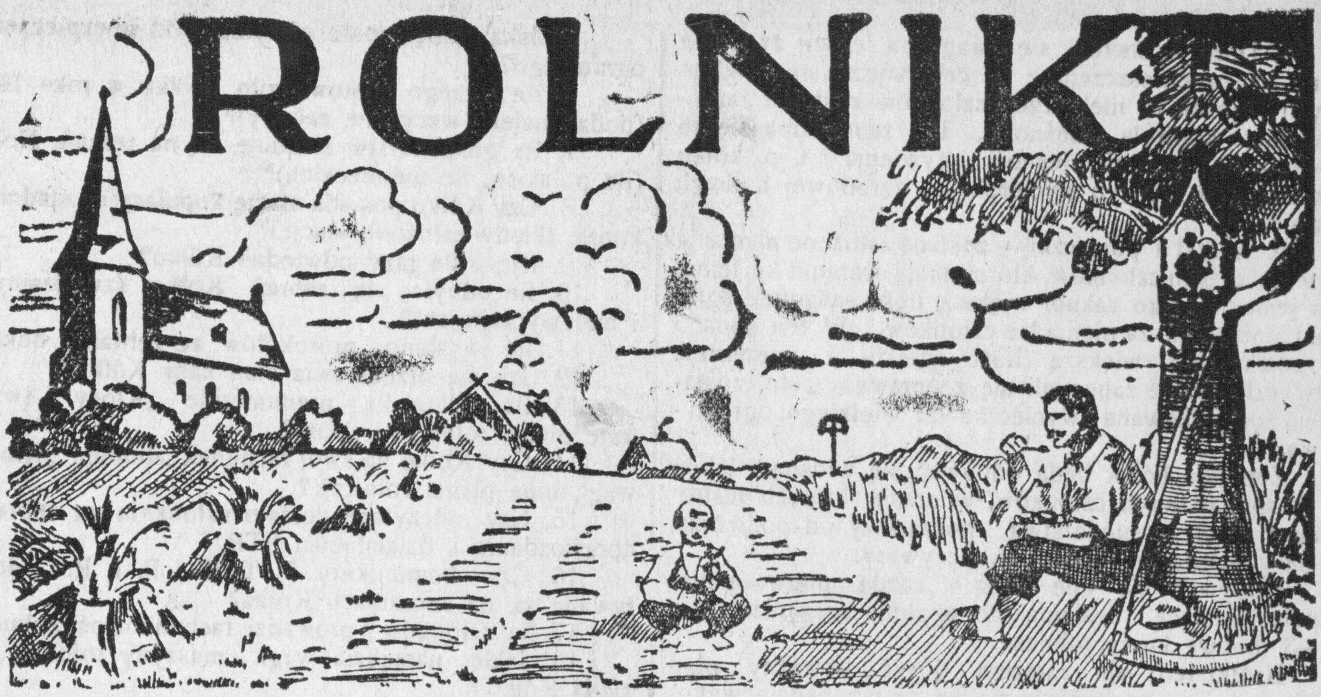
ROLNIK

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy".

Rok V. **Nowemiasto, dnia 4 czerwca 1931.** **Nr. 21**

Praca w Kółkach Rolniczych.

Ten i ów powiada, że kółka rolnicze już się przeżyły i dlatego nie wykazują żywotności. Zebrania kółek, pogadanki, odczyty itp. uważa się za zbyteczne. Słowem, kółka są niepotrzebne.

Z takim poglądem na kółka rolnicze zgodzić się nie mogę. Prawdą jest, że kółka wykazują obecnie słabszą niż przedtem działalność. Dotychczas praca w kółkach rolniczych była często traktowana dorywczo, bez żadnej planowości, brak było tej ciągłości w pracy. Prezes i zarząd kółka urządzali zebrania, to i owo poruszali, ale, ponieważ brakło planu pracy, to powoli kółko zaczynało upadać. Zjawiał się instruktor, ożywiał działalność niejako zastrzykiem i kółko znów pracowało jakiś czas.

O rezultatach z pracy w takich warunkach nie mogło być mowy. Nie było ciągłości i planu. Choć więc późno, ale spostrzeżono, że należy metody takie potępiać jako złe.

W kółkach rolniczych trzeba zorjentować się, coby na terenie danego kółka było najpilniejsze do zrobienia i do tego się zabrać. Słowem, opracować plan pracy. Zarząd w pierwszym rzędzie jest do tego powołany. Do pomocy zaprasza instruktorów Pow. Rol. i wspólnie plan pracy robią Od małych rzeczy należy zacząć, ale planowo, bo i te „małe" napozór rzeczy stanowią w sumie bardzo wiele. Opracowany plan przedstawia się ogólnemu zebraniu do zatwierdzenia, co jednocześnie będzie do pewnego stopnia zobowiązaniem kółkowiczów do wykonania tego planu pracy. Powiedzmy sobie, jeśli np. w planie postawiono sprawę lepszego przechowania obornika i zebranie to przyjęło do wiadomości, to tem samem członkowie zobowiązali się do naprawy swych gnojowni.

Dla przykładu podam plan pracy na rok bieżący w kółku rolniczem.

1. Obornik — w celu lepszego przechowania obornika zostanie przeprowadzony konkurs przechowania obornika i jego zainteresowania w roku bieżącym. W tym celu odbywać się będą lustracje u członków, którzy zgłosili gotowość wzięcia udziału w tym konkursie.

2. Gnojówka, ustępy i kompost. — Każdy członek kółka winien dbać o gnojówkę, jako cenny nawóz i w tym celu o ile możności porobić, według omówionego sposobu, zbiorniki betonowe, a ostatecznie i w ziemi, która po dobrem ubiciu, może wiele gnojówki zatrzymać. Zbiorniki winny być urządzone w oborach lub poza budynkiem inwentarskim.

Ustępy winny posiadać skrzynie na odchody ludzkie, zabezpieczone od dostępu słońca, drobiu i t. p. Odchody będą codziennie przesypywane ziemią lub sieczką

Każdy członek obowiązkowo winien założyć kupę kompostową, na którą należy zbierać różne słomska, poskrzybki z podwórza, pielonki, perz i tem podobne.

Członek, nie stosujący się do tego, zostanie wydalony z kółka rolniczego po uprzedniem stwierdzeniu, z jakich powodów tego nie wykonał.

3 sprawa paszy — w celu zwiększenia uprawy pastewnych i okopowych zostanie w rb. przeprowadzony konkurs uprawy buraków pastewnych i mieszanek z roślin strączkowych.

4. Hodowla bydła — w tym celu przy kółku zostanie przeprowadzone w rb. pokazowe żywienie krów mlecznych.

Wyszuka się lepszego stadnika w okolicy, gdzie członkowie będą dopędzać swe krowy, o ile to będzie możliwem, przy kółku winno się zakupić buhajka cielę i oddać na wychowanie i własność jednemu z członków kółka z warunkiem, aby w przyszłości mieć dobrego buhaja.

Celem wyszukania lepszych mlecznic, członkowie, przynajmniej niektórzy, zaprowadzą u siebie kontrolę mleczności i użytkowości krów.

5. Drób — zwróci się uwagę na lepsze żywienie kur i ich pomieszczenie. W celu wyszukania najlepszych niosek u niektórych członków zostanie zaprowadzona kontrola nieśności. Dla zapoznania się ze sposobami kontroli nieśności, żywienia i t. p. kółko organizuje w czerwcu wycieczkę do zarodowej hodowli drobiu.

6. Agrest i porzeczki — zostaną założone plantacje agrestu u tych członków, którzy mają warunki ku temu. Na jesieni kółko zakupi większą ilość sadzonek agrestu i porzeczek za pieniądze członków. W ten sposób rozpowszechni większą ilość agrestu i porzeczek. Aby członkowie zapoznali się z uprawą agrestu, zostanie zorganizowana wycieczka do wielkiego ogrodnictwa.

Zebrania kółek będą odbywać się wiosną i latem w gospodarstwach członków, w czasie których lustrowane będą gospodarstwa, począwszy od podwórza, a na gospodarce polowej skończywszy.

Odbywać się one będą w każdą pierwszą niedzielę miesiąca. Jesienią lub w zimie zorganizuje się 2—3 dniowe kursy rolnicze.

Krótki ten, ale zarazem dosyć poważny plan kółka ma być wykonany w tym roku i będzie wykonany, skoro przystąpiono już do jego przeprowadzenia. Oto kółko przesłało do Tow. Roln. wyciąg z protokołu z dnia 15 marca rb., gdzie widać, że:

a. Zorganizowano zespół do konkursu przechowania obornika z 8 uczestnikami. Już odbyto pierwszą lustrację gnojowni i spisano protokoły o ich stanie. To samo dotyczy ustępów i kompostów.

b. Do uprawy buraków zorganizowano zespół z 7 uczestnikami. Wykazy imienne przesłano do Tow. Roln.

c. Do prowadzenia kontroli mleczności zgłosił się p. J Litewka i już ją prowadzi.

d). Do prowadzenia kontroli nieśności przystąpili p. Jan Nowiński i Fr. Skrzymowski.

e). Do plantacji agrestu przystąpili p. Kacper Żurek i p. Żuchowicz.

Jeżeli w ten sposób zrozumiana będzie praca w kółkach, to z pewnością się one nie „przeżyją". Żywe słowo winno znaleźć oparcie o praktyczne zastosowanie w życiu.

Ankieta
do zarządów Kółek Rolniczych P. T. R.

Prosimy Zarządy Kółek Rolniczych PTR. o dostarczenie nam do dnia 15 czerwca 1931 następujących danych:

1. Ilu członków liczyło Kółko Roln. PTR. w roku 1930, którzy opłacili składkę członkowską?
2. Ilu członków ma Kółko Roln. powyżej 50 ha?
3. Ilu członków Kółka Roln. zamarło w roku 1930?
4. Jaką sumę (po potrąceniu 10 proc. na rzecz Kółka) wpłaciło Kółko do Centrali PTR?
5 Jaką sumę rabatu otrzymało od ubezpieczenia ogniowego?
6. Ile i czego sprowadziło Kółko w roku 1930 (podać należy wszystkie zakupy)?
7. Ile gospodarstw znajduje się na terenie Kółka (ile polskich, ile niemieckich)?
8. Czy Kółko posiada stację kopulacyjną stadnika, knura, (kiedy założono stację)?
9. Kto i ile razy odwiedził Kółko?
10. Ile odbyło się zebrań Kółka (zwyczajnych i nadzwyczajnych)?
11. Ile wysłano protokółów ze zebrań i dokąd?
12. Jak się przedstawia stan kasy Kółka?
13. Ilu członków prenumeruje „Kłosy" (wzgl. inne pisma rolnicze i jakie)?
14. Czy Kółko na swój rachunek abonuje „Kłosy" wzgl. inne pisma rolnicze?
15. Czy odczytane zostało członkom na zebraniu sprawozdanie z działalności PTR.?
16. Czy komunikaty P. T. R. i P. I. R. odczytywane są na zebraniach Kółka?
17 Ilu członków prowadzi rachunkowość rolniczą.
18. Jakie narzędzia wzgl. maszyny rolnicze posiada Kółko?
19. Czy Kółko dobrze prosperuje i jakie ma braki?
20. Dlaczego rolnicy niezrzeszeni nie chcą należeć do Kółka Roln.?
21. Jakie uchwały powzięło Kółko Roln. w roku ub. i jakie są wyniki tych uchwał?
22. Czy Kółko prowadzi książkę biurową i czy utrzymuje wszystkie akta w porządku?
23. Kto z członków ma wzorowo prowadzone gospodarstwo?
24. Kto z członków posiada wzorową oborę?
25. „ „ „ „ chlewnię?
26. „ „ „ „ kurnik?
27. „ „ „ „ gnojownię i zbiornik do gnojówki?
28. Kto z miejscowych rolników najwięcej zajmuje się pracą społeczno-rolniczą?
29. Kto z członków uczęszcza regularnie na zebrania Kółka?
30. Czy Kółko wysłało delegata na Walne Zebranie PTR. w Toruniu?

Na powyższe pytania należy dokładnie odpowiedzieć, a gdy to jest niemożliwe wzgl. przedstawia wielkie trudności, należy wyraźnie zaznaczyć, że dane cyfrowe podaje się w przybliżeniu.

Odpowiedzi na powyższe pytania należy nam przesłać najpóźniej do dnia 15 czerwca rb.

Powyższe dotyczy wszystkich Kółek Roln. w powiecie. Przypuszczamy, że odpowiedzi nadeślą nam wszystkie Kółka Roln. Nadesłanie odpowiedzi jest obowiązkowe. A zatem nie zwlekajcie z nadesłaniem odpowiedzi na nasza ankietę!

Instruktorjat i Sekr. Pow. P. T. R.

Koszty produkcji mleka i trzody chlewnej.

Badania kosztów produkcji mleka wykazały, iż opłacalność gospodarstwa mlecznego zależy przedewszystkiem od mleczności krów. Warsztaty rolne, które posiadają krowy o mleczności niższej, aniżeli 1800 litrów rocznie, ponoszą niewątpliwie straty, gdyż ilość mleka nie starczy na pokrycie kosztów produkcji.

Koszta te dzielą się na dwie części, z których pierwszą stanowi nakład gospodarczy, t. j. koszta własne utrzymania krowy, a drugą oprocentowanie kapitału i czynsz od ziemi.

Cena uzyskiwana ze sprzedaży 1 litra mleka w r. 1927-28 i 1928 29 wynosiła przeciętnie 33,7 grosza (cyfra po przecinku oznacza dziesiątą część grosza). Nakład gospodarczy na wyprodukowanie 1 litra wynosił przy mleczności poniżej 1800 litr. — 26 gr., przy mleczności 1800 do 3600 litr. — 22,3 gr., powyżej 3600 l. — 18,4 gr. Czyli, że cena pokrywała w każdym wypadku nakład gospodarczy. Koszt pełny dla poszczególnych kategoryj krów, według ich mleczności, wynosi 39,1 gr. 33,5 gr. i 27,3 gr. Wynika stąd, że przy mleczności poniżej 1800 litrów brakowało do pokrycia pełnych kosztów 5,4 gr. na 1 litrze.

W I półroczu 1930-31 r. cena litra mleka równała się 26 gr. Jeżeli brać pod uwagę ceny targowe paszy, to produkcja mleka bardzo się opłaciła. Ale jak widzimy, te ceny targowe były znacznie niższe, aniżeli koszt rolnika przy wyprodukowaniu paszy. Biorąc do rachunku ten koszt rzeczywisty karmy, otrzymamy, że koszty pełne wytworzenia 1 litra mleka przy mleczności krów poniżej 1800 l. wynosiły w tym czasie 32,9 gr., przy mleczności od 1800 do 3600 l. — 28 gr. i przy mleczności powyżej 3600 l. — 22,2 gr. Innemi słowy tylko w tym ostatnim wypadku cena mleka opłacała pełne koszty produkcji.

Z przytoczonych obliczeń wypływa poważna nauka praktyczna, a mianowicie, że warto trzymać tylko wysokomleczne krowy.

Pełne koszty produkcji trzody chlewnej, a mianowicie 100 kg. żywca typu mięsnego wyniosły w 1928 29 r. — złotych 200. Pokrywało się to prawie całkowicie z ceną, jaką wówczas otrzymywali rolnicy, gdyż obracała się ona koło cyfry 204 zł.

Koszty na pierwsze półrocze 1930 31 r. na podstawie cen sprzedażnych paszy, wypadły na 130 zł. i taką też była wówczas średnia cena.

Faktycznie jednak koszty produkcji były większe, ponieważ cena sprzedażna pasz nie pokrywała ich faktycznej wartości. Biorąc pod uwagę faktyczną wartość pasz, należy dojść do wniosku, że cena osiągana za żywiec w I półroczu 1930 31 r. była o 32 gr. na 1 kg. niższa, aniżeli pełne koszta produkcji. W każdym jednak razie nakład gospodarczy przy hodowli świń był zwrócony w całości. Dopiero teraz, kiedy ceny paszy zwyżkują, a ceny trzody spadły, również trzoda przestaje być opłacalną.

Badania kosztów produkcji wykazują, jak ściśle ze sobą są powiązane wszystkie elementy gospodarstwa rolnego, które stanowi rodzaj mechanizmu o wielkiej ilości kółek. Uszkodzenie jednego z nich, odbija się ujemnie na innych naprawianie zaś może przywrócić zdrowie całości. Stąd wypływa wielkie znaczenie polityki rolnej, której zadaniem, między innemi, jest wyszukanie przyczyn kryzysu i ich zwalczanie.

Wskazówki i rady praktyczne.

Jeżeli drzewo za wiele ma owocu,

to słabsze owoce trzeba wyciąć. Na metr długości gałęzi silnych drzew zostawić 10 owoców, bez względu na to, czy są regularnie rozdzielone, czy nie. Na mniejsze gatunki liczyć 15.

Dzewka owocowe w doniczkach

potrzebują często płynnego nawozu, mianowicie, jeżeli powietrze pochmurne. Używać jednak zawsze tylko nawozów sztucznych.

Dokładne wydajanie krów.

po ostatniej kropli mleka jest niezmiernie ważnem u wszystkich dojek, w szczególności u krów po pierwszem, drugiem, trzeciem i czwartem cielęciu, u których dojność w tych okresach wzrasta. Mleko wydojone przy końcu jest najtłustsze, więc przy dokładnem dojeniu zwiększa się także ogólny procent tłuszczu w mleku.

Jeżeli się nie wydaja dokładnie wymienia, gruczoł zacznie mniej pracować i krowa będzie się coraz gorzej doić. Krowy młode oraz takie, których wymię po ocieleniu znacznie nabrzmiało i można się obawiać zapalenia wymienia, należy raczej doić zamiast trzy razy, cztery, a nawet pięć razy dziennie.

Wzdęcie u cieląt.

Zaraz na początku tego cierpienia zrobić odwar z 18 gramów korzeni rabarbarowych i kopru greckiego w pół litrze wody, dodając dwie lub trzy łyżeczki sody. Napój ten zadać trzeba choremu cielęciu trzy razy dziennie. Jednocześnie włożyć należy do maślanki kawałek zardzewiałego żelaza i dawać cielęciu drugiego dnia co 5 lub 6 godzin po ćwierć litra po poprzedniem przecedzeniu tej maślanki i ogrzaniu jej do 30 stopni C. Oprócz tego można karmić cielę dalej mlekiem zbieranem, a jeżeli jadło już paszę suchą, użyć słodkiego i dobrego siana.

Oznaki chorób u koni.

1. Koń traci apetyt, gorączkuje, ma katar nosa, oczy łzawią, odchód jest twardy, suchy, pokryty śluzem lub wolny, obrzęk na piersi i brzuchu, kaszel — to influenza.
2. Koń nie je owsa, ślini — to zapalenie pyska.
3. Biegunka — to niestrawność.
4. Zaparcie — to niestrawność i kolka.
5. Koń ogląda się na brzuch, tarza się — to kolki.
6. Koń raptem robi bokami, ciężko dyszy, z nozdrzy wypływa krew — to za silny napływ krwi do płuc.
7. Koń dostaje wrzodów na głowie, szyi, kaszle — to zołzy.
8. Wyciek z nozdrzy, gruczoły pod szczęką opuchnięte, czasem gorączka, kaszel, oddech przyspieszony — to nosacizna koni, zołzy, katar.

By źrebię nauczyć ssać

poleca się następujący wielokrotnie wypróbowany środek: Jedna osoba stara się przytrzymać główkę źrebięcia możliwie jak najbliżej wymienia klaczy, druga dopomaga jej, podtrzymując delikatnie źrebię od tyłu, by się nie wyrwało. Następnie pierwsza osoba otwiera źrebięciu pyszczek i wkłada weń palec wskazujący, a drugą ręką zdaja mleko z wymienia tak, by spływało przez palec do pyszczka źrebięcia.

Źrebię przysuwamy coraz bliżej, zastępując w końcu palec strzykiem. Wymaga to wielkiej cierpliwości gdyż z początku źrebię stale strzyk wypuści.

Liszaj u źrebięcia.

Mam źrebię, które dostało liszaju. Wyskakują krosty, które po pęknięciu jątrzą się i skóra puchnie. Jaka na to rada? M. Ch.

Zapewne jest to liszaj wyłysiający. Należy spróbować natrzeć chore miejsce świeżym, czystym olejem lnianym lub rzepakowym i naprzemian nacierać je roztworem nalewki jodynowej jedna część kupnej nalewki jodynowej w aptece i 5 części spirytusu). Ostrzegamy że wszelkie parchy, liszaje i t. p. choroby skórne są zaraźliwe i źrebię może pozarażać konie i wszystkie domowe zwierzęta, a nawet ludzi. Jeżeli są tylko małe wyrzuty lub strupki, to wskazane tu lekarstwo mogłoby dopomóc; jeżeli jednak choroba się rozszerzyła, trzeba zaprowadzić źrebię do lekarza zwierząt, żeby zbadał chorobę, bo na niewidziane trudna jest porada. Przedewszystkiem zachować się ostrożnie, żeby nie zarazić się liszajem.

Rolnicy!

Jeszcze czas zgłosić się na wycieczkę do Gdyni. — Koszt podróży wyniesie ca 10,— zł. Zgłoszenia przyjmuje Instr. i Sekr. Pow P.T.R.

KOMUNIKATY

Pokaz koni na Pomorzu, połączony z premjowaniem klaczy.

Prócz Okręgowej Wystawy Koni w Grudziądzu w dniach 14 i 15 lipca rb. odbędą się tegoroczne pokazy koni, połączone z premjowaniem w następującej miejscowości i terminie:

w Nowemmieście, pow. Lubawa, w sobotę, 6. VI. o godzinie 12-tej.

Premjowane będą:

a) klacze bez źrebiąt półkrwi szlachetnej i w strefie hodowlanej konia zimnokrwist.

b) „ z potomstwem również konie zimnokrwiste.

Hodowcy mogą uzyskać znaczne nagrody pieniężne i honorowe.

Pomorska Izba Rolnicza prosi o jak najliczniejsze obesłanie pokazów odpowiednim materjałem końskim.

Z okazji tych pokazów koni odbędzie się też w wyżej podanej miejscowości licencja klaczy do pomorskiej księgi stadnej.

Do Panów Prezesów Kółek Roln. w powiecie!

Zwracamy uwagę Panów Prezesów Kółek Roln. na obowiązek dostarczania informacyj Instruktorjatowi i Sekr. Pow. PTR. o brakach poszczególnych Kółek wzgl. o ich nieżywotności. Zdarzają się bowiem wypadki, że prezes, nie ustąpiwszy z urzędu, nie zwołuje zebrań Kółka. Każdy prezes Kółka wybrany na Walnem zebraniu Kółka, moralnie jest odpowiedzialny za niewykonanie nań włożonych przez członków obowiązków.

Stacje kopulacyjne ogierów państwowych.

Komunikujemy osadnikom naszym, że stacje kopulacyjne ogierów państwowych znajdują się w nast. miejscowościach:

1. Majętność Czachówki 3 ogiery.
2. „ Gwiździny 2 „
3. „ Rynek 3 „
4. Szkoła Roln. w Sampławie 3

Instr. i Sekr. Pow. P. T. R.

Baczność Osadnicy rentowi!

Jak uzyskać ulgi do 15 lat w sprawie zaległości rentowych?

Broszurkę, objaśniającą dokładnie wnoszenie podań (wniosków) do Państwowego Banku Rolnego w sprawie ulg w spłacie rent b. niemieckich instytucyj osadniczych i finansowych, ciążących na osadach rentowych w b. zaborze pruskim wraz z przepisowym formularzem podania oraz wzorem odwołania — wydał Pomorski Związek Osadników Rolnych w Toruniu.

Broszurkę powyższą wraz z formularzem podania w cenie 0,40 zł. za egzemplarz (z przesyłką, 0,50 zł) nabywać można w Sekretarjacie Zarządu Głównego Pomorskiego Związku Osadników Rolnych w Toruniu, Rynek Staromiejski 25.

Przy przesyłce 10-ciu broszurek porto kosztuje 0,25 zł, a 20-tu broszurek 0,50 zł. Należytość można przysłać w znaczkach pocztowych.

Zaznaczamy, że ulgi w spłacie zaległości rentowych będą udzielane tylko na podania, wniesione osobiście przez zainteresowanych na przepisowym formularzu, jaki dodajemy do broszurki.

ZE ZEBRAŃ KOŁEK ROLNICZYCH

Czerlin. Dn. 17. 5. rb. odbyło się miesięczne zebranie Kółka Roln., na które stawiło się 22 czł. Zebranie zagajone zostało przez prezesa. Po odczytaniu protokółu z ostatniego zebrania nastąpił wykład o tępieniu chwastów w polu. Na tem po omówieniu spraw bieżących zebranie zamknięto.

Przyszłe zebranie odbędzie się 31 maja rb. o godz 16 w lokalu szkolnym. Na zebranie to zaproszono Instruktora Osadniczego z Brodnicy. Sekr.

Lubawa. Zebranie Tow. Pszczelarzy odbyło się 17. 5. rb. w Lubawie w małej salce parafjalnej. Na zebranie przybyło 16 członków, które zagaił prezes Tow., p. prof. Grabowski. Następnie po odczytaniu protokółu z ostatniego zebrania przez sekretarza i stwierdzenie obecności nastąpił wykład p. Prezesa „pasieka w maju". Nad referatem wywiązała się obszerna dyskusja. Poruszono szereg bardzo ważnych spraw, pszczelarza żywo obchodzących. Dalej podał p. prezes do wiadomości zebranych nadesłane ze związku komunikaty w sprawie cukru ulgowego dla pszczół i walnego zgromadzenia P. Z. T. R. w Grudziądzu, na które delegowano p. Prezesa Tow. W wolnych wnioskach poruszono sprawę zabezpieczenia rojów przed odpowiedzialnością cywilno-prawną, sprawę nowej ustawy pszczelarskiej i kwestję zwiedzenia na przyszłem zebraniu pasieki jednego z członków. Uchwalono jednogłośnie na następnem zebraniu, które się odbędzie w niedzielę 7. 6. r. b. o godz. 14,30, zwiedzić wzorową pasiekę p. Prezesa. Uchwalono dla Tow. zakupić prasę do węzy sztucznej i wirówkę. Zamówienie powierzono dokonać sekretarzowi Tow. Na tem po omówieniu spraw lokalnych zebranie zamknięto. Sekr.

Pszczelarze!

Zapisujcie się do Tow. Pszczelarzy w Lubawie!

ZEBRANIA KÓŁEK ROLNICZYCH

w dniu 7-go czerwca 1931 r.

Niem. Brzozie	o godz. 16-tej.
Mikołajki	„ 16.
Ostrowite	„ 12.
Tylice	„ 16.
Mroczno	„ 12.
Rożental	„ 16.
Małe Bałówki	„ 16.
Łakorz	„ 16.
Skarlin	„ 16.
Lubawa	„ 16.
Wonna	„ 15.
Złotowo	„ 18.
Gierłoż Polska	„ 15.

Nowemiasto. W piątek, 5 czerwca rb., odbędzie się zebranie Kółka Roln. o godz. 11-tej. O liczny udział uprasza się.

Lubawa. Zebranie Tow. Pszczelarzy odbędzie się w salce parafjalnej dnia 7-go bm. o godz. 14,30 punktualnie. Następnie odbędzie się zwiedzenie pasieki u Prezesa Tow.

O liczny udział uprasza się. Zarząd.